GAZETA LWOWSKA.

W Sobotę Nro. 147. 13. Września 1817.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Redakcyi tey gazety przysłano do umieszczenia co następuie:

„Chcąc Nayiaśnieyszy Pan dać Stanom Galicyyskim szczególnieyszy dowód zaufania, raczył naywyższym listem własnoręcznym z dnia 23. Sierpnia potwierdzić wszystkich, obranych na Seymie Assessorów Wydziału stanowego, oraz końcem otworzenia Szlachcie Galicyyskiey obszernieyszey drogi do ukształcenia się i czynnego przykładania do powszechnego i szczególnego dobra Oyczyzny swoiey, nayłaskawiey postanowić: aby na następuiącym Seymie, oprócz potwierdzonych iuż płatnych Assessorów wydziałowych, wybrać iesz ze z każdego z wyższych trzech stanów po dwóch Assessorow bezpłatnych, i aby interessa według ustanowionych przedmiotów referatu tak podzielić, iżby zawsze płatnemu Referentowi bezpłatny Assessor wydziałowy iako Koreferent z krzesłem i głosem był przydanym, któryby go w przypadkach przeszkody — za poprzedniczem zezwoleniem Prezesa stanowego — mógł zastępować.

To więc podaie się ninieyszem do powszechney wiadomości z tym dodatkiem, że kompetuiący o urzędy bezpłatnych Assessorów wydziałowych, na przyszłym Seymie osadzić się maiące, dla osiągni nia których według naywyższego postanowienia wiadomość ięzyków Niemieckiego i Łacińskiego za potrzebę, a znaiomość interessów za miarę pierwszeństwa między innymi zdolnymi kandydatami iest przepisana, swoie naiczycie ułożone i dokumentami stwierdzone prośby, zawczasu do Prezydium stanowego podać maią.

C. K. Zjednoczona Deputacya wykupna i umorzenia ogłosiła d. 5. Września przez uprzywileiowaną gazetę Wiedeńską, że summa Dziesięciu Milionów Złotych Reńskich w pieniądzach papierowych, z których dziewięć milionów drogą dobrowolney, pożyczki, otworzoney Patentem z dnia 29. Października r. z. na prowizyę po 5 od sta w monecie konwencyyney, a ieden milion przez działania banku wpłynął, i przez tymczasową Dyrekcyę uprzywilewanego Austryackiego Banku narodowego na zniszczenie oddanym został, dnia 6. Września w Wiedniu publicznie spaloną zostanie. (Summa spalonych dotychczas papierowych pieniędzy, wynosi iuż więc 150 milionow.)

Wiadomości zagraniczne.

Włochy.

Wyszło dnia 25. Lipca urządzenie Króla Obu Sycylii względem utworzenia pułków milicyi prowincyonalney. Każda Prowincya mieć będzie osobny pułk, który zostanie podzielonym na tyle bataliionów, ile iest obwodów, a bataliion mieć będzie tyle kompanii, ile iest powiatów. Cała więc milicya wynosić ma 15 pułków, złożonych z 52 bataliionów i 496 kompanii. Nayznakomitsi właściciele dóbr dowodzić maią pułkami; inni zaś Officerowie zostaną obrani z innych klas mieszkańców i od 1go Sierpnia płacę z kass kraiowych pobierać będą. Każdy bataliion mieć będzie ieszcze kompanię ruchomą, która zawsze utrzymywana w zupełney liczbie, ma bydź na każdy rozkaz w pogotowiu do drogi.

Wielka Brytaniia.

Ministeryalna gazeta Londyńska Kuryer umieściła co następuie: „Kilkanaście gazet naszych ubiega się w bawieniu czytelników swoich doniesieniami o niesnakach między naypierwszemi Mocarstwami Europeyskiemi, w które naycelniey Angliię plątaią. My powtarzamy, że od początku nieszczęsnego wypadku rewolucyi Francuzkiey, Angliia nigdy tak pocieszaiących widoków trwałey spokoyności nie miała, iak właśnie teraz. Ta spokoyność zabezpieczoną iest nie tylko przez nasze związki z innemi Państwami, lecz także przez stosunki Państw tych między niemi samemi. Rząd nasz nie przestaie zmnieyszać swoiey siły zbroyney morskiey i lądowey, co świadczy, że Ministrowie nasi o obecnem i przyszłem utrzymaniu spokoyności nie wątpią. Nie łatwo dociec, z kąd się takowe niespokoiące pogłoski

wymagaią. Może one albo z zysku chciwych rachub w handlu papierami kraiowemi pochodzą, albo też z naszego nadzwyczaynie żywego handlu z Hiszpaniią, do czego iednakowoż szczególnie tylko położenie osad Hiszpańskich sposobność dało, gdyż między Dworami Londyńskim i Madryckim naywiększa iedność panuie."

Podobnież umieściła gazeta Londyńska Morning Post pod dniem 19tym Sierpnia, artykuł następuiący: „Jesteśmy upoważnieni do naywyraźnieyszego i nayniewątpliwszego oświadczenia, że niedawne, równie pracowicie, iako i zacięcie rozsiewane pogłoski: iakoby Angliia z powodu Hiszpanii i osad oneyże w woynę zaplątać się mogła, naymnieyszego fundamentu nie maią. Nigdy nie było epoki, w którejby niepodobnieyszą rzeczą było, aby Angliia nieprzyiacielskie rosprawy z innem iakowem Mocarstwem miała; nigdy nie byliśmy ze wszystkiemi innemi Mocarstwami w tak przyiacielskich stosunkach, iak są te, w których obecnie zostaiemy. Możemy czytelników naszych równie tak niezawodnie, iako i rzetelnie zapewnić, iż nie tylko żadne niesnaski między tuteyszym i innym iakimkolwiek bądź Kraiem nie zachodzą, lecz że także iest niepodobną rzeczą, aby iakowe zayśdź mogły. Publiczność może się na to ważne factum zupełnie spuścić. Nie będzie zbytecznie dodać, że nasze siła zbroyna ustawicznych i codziennych redukcyi doznaie, i że Ministerium powszechne systema Państwa codziennie do stanu pokoiu zbliża. Oczywista iest, że polityka nie dozwoliłaby tak postępować, gdyby iakowykolwiek, chociażby nayodlegleyszy pozór, do woyny zachodził."

Francya.

Na ostatnich posiedzeniach Rady Stanu, na które wezwano takoż kilku Parow Francyi, a między tymi Hrabiow Garnier i Mole, zatrudniano się ułożeniem urządzeń względem utworzenia majoratow dla Parow Francyi. Mowią, że uchwalono, aby nie obierać nowym Parem żadnego, któryby podczas mianowania go nie utworzył majoratu, dla zabezpieczenia potomkom swoim bytu, godnego tak świetnego stopnia.

W skutku Królewskiego rozporządzenia z dnia 20go Sierpnia, zwołane są na dzień 20sty Września Kollegiia obieraiące Departamentow pierwszey kolei, tudzież owych Departamentow, które nie maią zupełney liczby Deputowanych. Drugie rozporządzenie Królewskie mianuie Prezesow tychże Kollegiiow obieraiących.

Biskup w Limoges wydał list pasterski, przestrzegaiący mieszkańcow Dyecezyi iego, aby się nie przyczyniali do nowego wydania dzieł Russa i Woltera.

Officerowie, podofficerowie i żołnierze gwardyi Szwaycarskiey i pułkow polowych Szwaycarskich, zostaiących w służbie Francuzkiey, którzy teraz w Szwaycaryi na werbunku lub urlopie bawili, powołani zostali nadspodzianie do swoich pułkow, i iuż do nich odeszli. To nagłe powołanie sprawiło wrażenie.

Długo toczącą się sprawa PP. Comte i Dunoyer, wydawcow 3go tomu Cenzora Europeyskiego, tudzież P. Renaudiere, drukarza pomienionego dzieła, została nareszcie dnia 19go Sierpnia przed Sądem Policyi poprawczey w Paryżu zakończona. Zarzucano oskarżonym, że systema rządowe ganili, i przeciwko istnącemu obecnie kształtowi monarchicznemu, odmiany i modyfikacye do republikanizmu zbliżaiące się, proponowali; że przedrukowali rękopism z wyspy S. Heleny nadesłany, który we Francyi prawnego obiegu nie miał; że o pożyteczności woyska Francuzkiego powątpiewali, i wydatki, których toż woysko wymaga, za zbyteczne poczytywali; że Izba Reprezentantów za naypierwszy swóy obowiązek wziąć sobie powinna, aby Francya od kontrybucyi sprzymierzonym Mocarstwom przyrzeczoney uwolniona została i t. d.— We wszystkich tych punktach uznał ich Sąd winnymi, dodaiąc, że pismami swoiemi pośrednio i bezpośrednio nad obaleniem teraźnieyszego Rządu pracowali; że uszanowanie osobie i powadzę Królewskiey należne przez potwarze słabić usiłowali, i że do nieposłuszeństwa Królowi i Kostytucyi pobudzali. Wyrok więc był osnowy następuiącey: „PP. Comte i Dunoyer skazuią się na iednoroczne więzienie i na zapłacenie in solidum kary pieniężney 3000 franków; maią oprócz tego przez pięć lat pozbawieni bydź wszystkich praw obywatelskich, a po upłynieniu tych pięciu lat ich kary, przez dalsze pięć lat pod dozorem wysokiey Policyi zostawać; nadto zaś, ma każdy z nich po 1000 franków rękoymi złożyć. Zagrabienie 3go tomu Cenzora Europeyskiego uznaie się za dobre i prawnie ważne. Drukarz Renaudiere zapłaci 1000 franków kary pieniężney."

Zjednoczone Niderlandy.

P. Regnault de St. Jean d'Angely, którego naypierwey gazeta Londyńska Kuryer, według oneyże zaś naywiększa część innych gazet (*a na ich wiarę także i nasze doniesienia*) wariatem ogłosiły i pod kuratelę oddały, przyie-

chał teraz według gazety Mercure d'Anvers pod dniem 21wszym Sierpnia z Nowego Yorku do Antwerpii, bez paszportu wprawdzie, lecz przy zupełnym rozumie. Otrzymał paszporta do Akwizgranu, gdzie się chora małżonka iego znayduie. Słychać, że stosownie do traktatu Paryzkiego z rodziną swoią w Prusach osiądzie.

Wygnani z Francyi Jenerałowie Hullin i Lamarque, bawią ieszcze w Amszterdamie. Jenerał Mouton zachowuie się ostrożnie. Freissinet myśli się puścić do Anglii, a z tamtąd do Ameryki. Jest on autorem dzieła pod tytułem: „Odwołanie się do przyszłych pokoleń względem kapitulacyi Paryża z roku 1815“ Arnault, autor trajedyi Germanik, trudni się wyłącznie literaturą. Bory de St. Vincent żyie w Akwizgranie.

Kilka pism publicznych (*a także i my w numerze 140stym gazety naszey*) namieniło o skardze, którą Xiążę Wellington z powodu pewnego artykułu dziennika Flandryi zachodniey, przeciwko drukarzowi i redaktorowi onegoż do Sądu Gandawskiego zaniosł; atoli owe pisma odmieniły artykuł, którym się Xiążę obrażonym bydź sądził, a przez to nadały skardze fałszywą postać. — Oto iest dosłowna treść pomienionego artykułu: „Ponieważ P. Debru, Intendent Francuzki na wyspie Martynice, pełnomocnictwo swoie przekroczył, gdyż wielką liczbę Officerów Francuzkich pod pozorem Bonapartyzmu w kaydany okuć i nazad odesłać kazał, przeto osądziło Ministerium za rzecz przyzwoitą dać mu następcę, a codzienna gazeta Francuzka (Quotidienne) ogłosiła iuż mianowanie P. Esmangard; innym zaś gazetom zabroniono rozkazem Ministra Policyi powtarzać ten artykuł. Zapewniaią, że Lord Wellington będąc bardzo kontent z P. Debru, który tą osadą na korzyść pewnego obcego Mocarstwa bardzo dobrze zawiaduie, oświadczył życzenie, aby go utrzymać. Nie trzeba więc więcey do potwierdzenia go na zawsze w zaszczytnym urzędzie iego.“

Proces ten miał się dnia 3ogo Sierpnia (a więc nie 3ego Lipca, iak mylnie dawniey doniesiono) przed Sądem Gandawskim wytoczyć. Adwokat Beyens broni oskarżonego; Xiążę Wellington zaś, wchodząc tu iako osoba cywilna, obrał sobie za patronów, Professora szkoł prawnych P. Tarte starszego, i P. Jouhaud.

Niemcy.

Według obwieszczenia Królewsko-Wirtemberskiey Dyrekcyi mieyskiey w Sztutgardzie z dnia 22. Sierpnia, nie uznano Deputowanych ze strony mieszczan tamecznych obranych, ponieważ się od złożenia przepisaney przysięgi służbowey wzbraniali. Mieszczanom zostawiono do woli wybrać sobie innych Deputowanych, ażeby z nadanego im prawnego dobrodzieystwa: zastępstwa przez Deputowanych, korzystać mogli. Zdolni do głosowania mieszczanie maią zatem swóy sposób myślenia prawną drogą Dyrekcyi mieyskiey oświadczyć, ieżeli chcą zrobić użytek z pomienionego dobrodzieystwa.

Oto iest (*wspomniany w 144tym i 145tym numerze gazety naszey*) manifest Barona Massenbacha do Seymu Niemieckiego, dnia 12. Lipca podany: „Ośmnasty artykuł Niemieckiego Aktu związkowego, stanowi właśnie iakby powszechne Niemieckie prawo cywilne, ponieważ rozporządzenie iego każdemu Niemcowi nabywania i posiadania własności ziemskich w każdym Kraiu do Związku Niemieckiego należącym, dozwala. Kto większe to prawo posiada, powinien przecież (iak dalece go za prawego człowieka uznaią) używać także i tey mnieyszey prerogatywy, aby pod opieką prawa, i pełniąc ustawy kraiowe, w innym Kraiu Niemieckim mógł przesiadywać. Jak bardzo święte to prawo, nawet na oycu, którego naystarszy syn w świętey walce za wolność Niemiecką poległ, ze strony wysokiego Rządu Badeńskiego nadwerężonem zostało, niechay allegata okażą. Życie moie iest znanem. Jeżelim kiedy pobłądził, tedy zdaniem moiem nie rządziły względy, lecz zawsze szczególnie tylko przekonanie wewnętrzne. Co na Zgromadzeniu Stanów Wirtemberskich publicznie powiedziałem (*obaczyć mowę iego w numerze 107mym gazety naszey*), zasadzało się na temże samem przekonaniu i na obowiązku moim, abym, iako przez same prawo powołany Zastępca Ludu, według naylepszey wiedzy i sumnienia mówił. Jeżel się wykonywanie tych obowiązków w Niemczech zbrodnią stało; ieżeli z tem szczególnie słowy: według zachodzących okoliczności, oyca od iego dziecięcia (gdyby bowiem syn móy iuż był do Heidelbergu przybył, byłżeby mię inne obeyście się spotkało?), oświeconego męża Niemieckiego od świetnego obcowania z mężami uczonymi, i od wszelkich pomocnych środków ukształcenia się oddalić można, tedy nie ma iuż więcey w Niemczech wolności osobistey, i będzie rzeczą bardzo zbyteczną dopełniać Aktu związkowego przez utworzenie Konstytucyi stanowych, kiedyby przyzwoita otwartość

)(2

owym, których prawo na Zastępców Ludu powołało, tylko nieszczęście i prześladowanie gotować mogła. Obeznany z dziejami, widziałem dotychczas podobne targanie się na wolność osobistą tylko w owych Kraiach; które się w stanie rewolucyi znaydowały. Ależ, dzięki Bogu! w tym stanie nie iest ani W. Xięstwo Badeńskie, ani żadne inne Państwo Niemieckie. Spełniłem natychmiast otrzymane rozkazy, lecz sądzę, iż własnemu honorowi moiemu i dobru powszechnemu winien iestem ogłoszenie postępków, co prawa wszystkich Niemców tak bardzo nadwerężaią. Wysoki Seym związkowy iest do bronienia tych świętych praw i do utrzymania rozporządzeń Aktu związkowego, szczegolniey powołanym. Obym był ostatnim, który się na takie doznane krzywdy uskarza!"

Prusy.

Według doniesień z Berlina pod d. 26. Sierpnia, przywieziono tam iuż aresztowanego w Frankforcie nad Menem Pułkownika Massenbacha. Wysiadł on w assystencyi Kapitana Koelchen w hotelu Rossyyskim, a d. 26. zawiozł go Officer od żandarmeryi do twierdzy Kistrynu. Sądzą iednakże, iż poźniey do twierdzy Kolberga zawiezionym będzie.

Podczas (uśmierzonych iuż, iak wiadomo) rozruchow w Wrocławiu, wydała tameczna Rejencya Królewska d. 23. Sierpnia następuiące rozporządzenie: 1.) każdy gospodarz domu powinien zamknąć drzwi domowe i pilnie baczyć na to, aby żaden mieszkaniec domu iego bez nagłey potrzeby nie wychodził, tudzież aby wszystkie okna w domu także pozamykane były; 2.) rodzice, nauczyciele, państwo, maystrowie, starać się będą o to, aby zostaiące pod władzą ich osoby z domu nie wychodziły; 3.) wszystkie szynki wina, piewa i gorzałki, tudzież wszystkie sklepy maią bydź zamknięte, i pod żadnym warunkiem nie można szynkować upaiaiących trunkow; 4.) na żadney ulicy i placu publicznym nie może stać razem więcey, iak 3 osob, lub zatrzymywać się na nich poiedyńczo. Kto przeciwko temu wykroczy, odpędzony będzie orężem bez naymnieyszey ochrony życia iego; 5.) każde skupianie się rozpędzanem będzie strzelaniem z dział bez żadney ochrony; woysko użyie w takim razie zupełney mocy swoiey. Do tego powinien się więc każdy stosować, gdyż w przeciwnym razie, nieszczęsne skutki postępowania swoiego samemu sobie przypisze.

Rozruchy te powstały naybardziey z tey przyczyny, że, gdy kilku mieszczan Wrocławskich, nie chcących złożyć woyskowey przysięgi, do twierdzy Neisse odprowadzono, część zgromadzonego Ludu domagała się uwolnienia onychże, i przytem w policycyynem biórze w ratuszu, tudzież u naczelnego Prezesa Rejencyi kilkanaście zdrożności popełniła. Woysko, które przyspieszyło, zmuszonem zostało do strzelania, przyczem 2 ludzi zabiło, a różnych raniło.

Okólnik ministeryalny, wydany do Duchowieństwa obu wyznań ewanielickich w Monarchii Pruskiey, napomina Pastorów i Predykantow, aby w kazaniach swoich w dniu jubileuszu reformacyi, wystrzegali się gorszkich i uszczypliwych wyrazow przeciwko wyznawcom inney wiary, gdyż to sprzeciwia się wyraźnie dostoyności ewanielickiego Kościoła i woli samego Krola. Oprócz tego nakazało Ministerium, aby zamiast nazwiska: Kościoł Protestancki i Protestanci, używać: Kościoł ewanielicki i Chrześcianie ewanielicy, gdyż wyraz taki iest zgodnieyszy z duchem ewanielickiego Kościoła, i sam nawet Luter ganił wszelkie stronnicze nazwiska, wzywaiąc mocno w pismach swoich, aby wyznawcy wiary ewanieli kiey nie nazywali się Lutrami, przykazując im nazywać się Chrześciianami, i wspieraiąc swoie twierdzenia na iedynym fundamencie wiary Chrześciiańskiey, to iest: na nauce Chrystusa i Ewanieli.

Szwecya.

Dnia 7go Sierpnia oddał Królewsko-Angielski nadzwyczayny Poseł i pełnomocny Minister Lord Strangford, Królewi Szwedzkiemu swoy list wierzytelny, poczem miał posłuchanie u Królewicza Następcy tronu, i u Syna iego i Xięcia Sudermanii.

W siodmem mieście Królestwa Kalmar, maiącem port morski i 4600 ludności, podpisali Urzędnicy i nayświększa część mieszczan ugodę na honor i wiarę Mężów Szwedzkich: aby na żadney uczcie nie dawać więcey nad sześć potraw, nie pić tylko zwyczayne wino czerwone i malagę, a na wieczerzę żadnego; po południu kawą nie częstować, ani też zagranicznych konfitur lub rzeczy przyprawnych nie używać. Postanowiono oraz, aby kobiety zaniechały wszelkie stroie gazowe, tiul-we, florowe, lub z innych drogich materyi zagranicznych zrobione, aby naywięcey dwucalowych koronek używały, i żadnych szalów Tureckich lub innych drogich zagranicznych nie sprawiały. (*Porównać to z artykułem, umieszczonym w numerze 129tym gazety naszey.*)
